

УДК 330:338; 620.9

Оболонін О.С., Матвієшин М.Л., Владимир О.М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ЗМІЦНЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Obolonin O., Matviieshyn M., Vladymyr O.

PERSPECTIVE DIRECTIONS OF STRENGTHENING THE ENERGY SECURITY OF THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE

Питання безпеки для кожної країни є одними із найважливіших. Науковці та практики завжди перебувають у пошуку перспективних напрямків зміцнення національної економіки та безпеки країни загалом [3, 5, 6]. Та впродовж останніх років, особливо після повномасштабного вторгнення росії в Україну, питання безпеки нашої держави постали надзвичайно актуально та гостро. Оскільки енергетика є важливою стратегічною галуззю національної економіки, тому для безперервного функціонування усіх інших соціально-економічних, державотворчих та оборонних процесів країни необхідно забезпечити умови для її стабільної та безперервної роботи.

Серед перспективних напрямків зміцнення енергетичної безпеки нашої країни можна виділити: диверсифікацію постачання енергоресурсів; досягнення енергоефективності; забезпечення розвитку відновлювальних джерел енергії, та розбудови енергетичної інфраструктури; диверсифікацію джерел імпорту; розвиток правової бази; розвиток міжнародного співробітництва; збільшення енергетичної незалежності регіонів; розширення мереж енергоефективного транспорту, а також підвищення кібербезпеки.

Диверсифікація постачання енергоресурсів: Україна може збільшити свою енергетичну безпеку шляхом розширення джерел постачання енергоресурсів. Це може включати розвиток внутрішніх джерел енергії, таких як альтернативні джерела (сонячна, вітрова, геотермальна енергія) та розвиток власного видобутку природного газу та нафти, а також посилення співпраці з іншими країнами для диверсифікації постачання енергоресурсів.

Енергоефективність: Зменшення споживання енергії шляхом впровадження енергоефективних технологій та поліпшення ізоляції будівель може суттєво знизити залежність від імпортованих енергоресурсів. Україна може сприяти енергоефективним заходам шляхом стимулювання інвестицій, розробки енергоефективних нормативів та проведення освітніх кампаній щодо енергозбереження.

Розвиток відновлювальних джерел енергії (ВДЕ): Інвестиції в розвиток сонячної, вітрової, гідро- та біомасової енергетики можуть збільшити енергетичну незалежність країни. Україна має значний потенціал для використання ВДЕ, і сприяння їх розвитку може знизити залежність від імпорту енергоресурсів і зменшити вплив на довкілля [2].

Розбудова енергетичної інфраструктури: Модернізація та розширення енергетичної інфраструктури, включаючи енергетичні мережі, транспортну і логістичну інфраструктуру, може покращити енергетичну безпеку країни. Це включає розвиток сучасних систем передачі та розподілу енергії, підвищення резервності та стійкості мереж, а також створення резервних маршрутів постачання енергоресурсів.

Диверсифікація джерел імпорту: Україна може покращити свою енергетичну безпеку шляхом розширення співпраці з різними постачальниками енергоресурсів. Розвиток альтернативних маршрутів постачання газу, таких як газопровід «Північний

потік-2» або ліквідований газовий термінал в Туреччині, може знизити залежність від одного основного постачальника [4].

Розвиток правової бази: Важливим аспектом покращення енергетичної безпеки є розвиток ефективної та прозорої правової бази, що регулює енергетичний сектор [6]. Це включає створення сприятливих умов для інвестицій, розробку антимонопольного законодавства, забезпечення ефективного регулювання та контролю в енергетичній галузі.

Розвиток міжнародного співробітництва: Україна може активізувати співпрацю з міжнародними партнерами з метою обміну досвідом, технологіями та ресурсами в енергетичній сфері [1]. Це включає участь в міжнародних енергетичних проектах, спільне планування енергетичних стратегій та розробку спільних проектів з розвитку інфраструктури.

Збільшення енергетичної незалежності регіонів: Розвиток регіональних енергетичних систем та забезпечення їхньої енергетичної незалежності може зменшити ризик впливу енергетичних криз або збоїв в одній частині країни на всю національну систему. Це може включати створення резервних енергетичних потужностей, розвиток мікрогенерації та використання енергії на місці виробництва.

Розширення мереж енергоефективного транспорту: Розвиток інфраструктури для електричних та газових автотранспортних засобів може зменшити залежність від нафтопродуктів та знизити викиди шкідливих речовин в атмосферу. Це може включати будівництво зарядних станцій для електромобілів, стимулювання виробництва електротранспортних засобів та розвиток інфраструктури для використання природного газу як автомобільного палива.

Підвищення кібербезпеки: З урахуванням цифровізації енергетичного сектору, заходи з кібербезпеки стають дедалі важливішими для забезпечення енергетичної безпеки. Необхідно забезпечити захист енергетичних систем від кібератак та розробити ефективні механізми виявлення, реагування та запобігання таким загрозам.

У час війни держава особливо повинна дбати про зміцнення національної безпеки, в тому числі енергетичної, а цього можна досягнути лише шляхом комплексного підходу до вирішення усіх стратегічно важливих питань безпеки.

Список використаних джерел:

1. Альфредас Йонушка. (2023). Європейський союз і Україна: співпраця з метою зміцнення енергетичної безпеки. Платформа громадянського суспільства Україна – ЄС. URL: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/reportenergy_ukr.pdf
2. Владимир О., Гураль І. (2012). Економічні та соціальні аспекти розвитку виробництва біопалива в Україні. Актуальні задачі сучасних технологій: збірник тез доповідей міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів. Тернопіль, Видавництво ТНТУ ім. Івана Пулюя. С.318–319.
3. Владимир О.М. (2019). Стратегічні напрями розвитку національної економіки України в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій. Вісник ТНЕУ, №3. С.7-21.
4. Владимир О.М., Малюта Л.Я. (2015) Історичні передумови та сучасна економіко-політична необхідність поглиблення україно-турецького співробітництва. Вісник Донецького університету економіки та права. Артемівськ: ДонУЕП, № 2. С.156-162.
5. Діак І.В. Енергетична безпека України. Київ, 2001. 172 с.
6. Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5: «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.